

CALIFICAREA ACCIDENTELOR DE MUNCĂ

Natalia UNTILĂ,
magistru în drept,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

Each of us is or will be employee or employer. From this reason the study and the creation of the best healthy and comfortable working conditions is a priority for both parties. Following the above mentioned, we can say that it is necessary to elaborate and implement a national working program in the health and safety area for the optimization and connection of the work health and safety policy in accordance to the labor standards of the European Union. It should include: goals, objectives and indicators of progress in the safety area of the workplace, implemented by the central and local administration bodies.

Din momentul în care omul a început să muncească, să desfășoare conștient o activitate de transformare a elementelor din mediul înconjurător pentru a-și asigura existența, datează primele preocupări de îmbunătățire a condițiilor de muncă. Dacă la început, cercetările au fost orientate spre studiarea efortului muscular, treptat, conceptul s-a lărgit, tot mai multe științe au început să se preocupe de relația om-mașină-mediul ambiant: medicina, antropologia, sociologia, psihologia, științele economice. Fiecare a analizat impactul dintre om și elementele procesului de muncă din propriul punct de vedere, căutând soluții pentru protejarea salariatului concomitent cu creșterea productivității muncii sale.

Cu cât procesele de muncă au devenit mai complicate, mai tehnice, cu atât și riscul pentru lucrători de a se accidenta, de a se îmbolnăvi și de a muri a crescut. Multe secole ideea cea mai răspândită a fost că accidentele de muncă sunt inevitabile, că ele reprezintă o fatalitate care nu se poate ocoli. Treptat, cercetătorii, angajatorii și salariații, au înțeles că înseși uneltele, materialele prelucrate, mediul în care lucrează sunt cele care generează pericole și că nu poate fi vorba, pur și simplu, de destinul individului.

Dicționarul explicativ al limbii române definește accidentul ca un eveniment fortuit, imprevizibil, care întrerupe mersul normal al lucrurilor, provocând avarii, răniri, mutilări sau chiar moartea. Deși noțiunea de „accident” include intervenția întâmplării (se și spune „accidental” în sens de „întâmplător”), în realitate rolul întâmplării nu este atât de mare cum ar putea să pară la prima vedere. În general, accidentele au la bază cauze precise, care țin de greșelile oamenilor. Înlăturarea acestor cauze se poate realiza și în acest fel este pe deplin posibil să se obțină o reducere a numărului de accidente.

În decursul timpului, actele normative au folosit diferite formulări referitoare la accidentele de muncă. Astfel, Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, punctul 3, menționează: [1] «Prin accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul salariatului, survenit:

- a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu;
- b) înainte de începerea sau după încetarea lucrului, când salariatul se deplasează de la intrarea în incinta întreprinderii, instituției, organizației (în continuare-unitate) până la locul de muncă și invers, își schimbă îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecție și de lucru și invers, preia sau predă locul de muncă și mijloacele de producție;
- c) în timpul pauzelor stabilite, când salariatul se află pe teritoriul unității sau la locul de muncă, precum și în timpul frecventării încăperilor sanitaro-igienice sau auxiliare;
- d) în timpul deplasării de la domiciliu la lucru și invers, cu transportul oferit de unitate, în modul stabilit, precum și în timpul îmbarcării sau debarcării din acest mijloc de transport;
- e) în timpul deplasării la unitatea în care este încadrat salariatul, până la locul de muncă, organizat în afara teritoriului unității, sau până la o altă unitate, și invers, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă sau a obligațiilor de serviciu, în timpul util pentru aceasta și pe traseul stabilit al deplasării, indiferent de modul de deplasare sau mijlocul de transport utilizat;
- f) în cadrul participării la acțiuni culturale, sportive sau la alte activități organizate de unitate în baza ordinului sau dispoziției emise de angajator;
- g) în cadrul acțiunii întreprinse din proprie inițiativă pentru prevenirea sau înlăturarea unui pericol ori pentru

salvarea altui salariat de la un pericol în circumstanțele specificate la literele a), b), c), d) și f) ale prezentului punct;

h) în timpul instruirii de producție sau practicii profesionale în bază de contract încheiat între angajator și instituția de învățământ, între angajator, elevi și studenți.

Noțiunea de accident de muncă, definită în prezentul Regulament, prevede pentru prima dată că vătămarea violentă a organismului salariatului, provocată de accidentul psihic, poate fi calificată ca accident de muncă.

Stresul psihic este un ansamblu de reacții ale persoanei față de particularitățile interacțiunii între individ și lumea înconjurătoare. Stresul este legat de activitatea administrativă și de dispeperat, de efortul fizic etc. Businessmanul este supus stresului prin presiunea permanentă a clienților sau concurenților, angajatorul - din partea subalternilor (sau viceversa), dispeperul aeroportului, care este conștient de faptul că sustragerea atenției doar pe un moment se poate solda cu moartea a sute de persoane. S-a constatat că problemele emoționale constituie cele mai frecvente cauze de pierdere a capacității de muncă. În ultimul timp, cercetătorii acordă o atenție sporită urmărilor negative ale stresului provocat de activitatea de producție. În lume, milioane de oameni mor anual din cauza dereglării funcției sistemului cardiovascular. Cauzele principale ale apariției acestor dereglări o constituie tensiunea emoțională, conflictele interpersonale, relațiile de muncă încordate.

Una dintre circumstanțele de bază prin care traumele sunt încadrate în categoria accidentelor de muncă este locul unde a fost suferită trauma (teritoriul întreprinderii, șantier, încăperi auxiliare).

Prin noțiunea de teritoriu al întreprinderii se înțelege suprafața lotului de pământ repartizat, ca regulă, acesta dispune de o îngrădire vizibilă. La cercetarea accidentului se ține cont de planul general al întreprinderii, aprobat în modul stabilit.

Nu este justificată utilizarea în Regulament a termenului „teritoriul întreprinderii agricole”. În cazul dat este mai corect ca în locul termenului „teritoriul” să se utilizeze termenul „locul de muncă”.

Loc de muncă, atât în condiții urbane, cât și în condiții rurale, se consideră locul unde s-ar fi putut afla salariatul accidentat în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau a îndatoririlor de serviciu. Legătura cu procesul muncii explică și faptul că locul muncii nu se limitează la incinta unității dacă un asemenea proces, prin specificul său, depășește acest spațiu. [2]

Pentru unele profesii și funcții este foarte complicat să se stabilească teritoriul de activitate. De exemplu, instalatorii electrici, poștașii, curierii. Fiecare dintre aceștia deservește un anumit sector al teritoriului orașului, satului. Accidentele, suferite de această categorie de salariați în timpul programului de muncă, se consideră accident de muncă, în aceste împrejurări nu importă locul unde salariatul a suferit trauma: pe traseul obișnuit al deplasării sau la locul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu. Producerea oricărui accident de muncă se comunică imediat conducerii unității de către salariați. [3]

Pentru unele profesii - conducători auto, tractoriști - loc de muncă se consideră toată distanța parcursă în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă. Accidentele survenite la locul de muncă și în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu, din cauze medicale neelucidate, sunt considerate de muncă. [4]

Un factor important la calificarea accidentului se consideră ora producerii acestuia. Se cercetează accidentele produse pe teritoriul întreprinderii în timpul programului de muncă, inclusiv în timpul pauzelor stabilite, înainte de începerea și după încetarea lucrului, precum și în timpul îndeplinirii orelor suplimentare, în zilele de odihnă și de sărbătoare.

Promovarea sănătății și securității în muncă este parte a programului OIM privind munca decentă pentru toți, a unei continue promovări a culturii naționale preventive de sănătate și securitate în muncă. [5]

BIBLIOGRAFIE

1. Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1361 din 22.12.2005, publicat la 20.01.2006 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 9-12.
2. Vasile Popa, *Răspunderea angajatorului pentru accidente de muncă*, Editura de Vest Timișoara, 1996, pag.13.
3. Dorneanu V., Bădică Gh., *Dreptul Muncii*, Editura Lumina Lex, București 2002, pag. 694.
4. Tiberiu-Constantin Medeanu, *Accidente de muncă*, vol. I, Lumina Lex, 1998, pag. 26.
5. Revista științifico-practică și informativă de drept, *Dreptul Muncii, Convenția nr.187, privind cadrul de promovare a sănătății și securității în muncă*, adoptată la Geneva la 15 iunie 2006, nr. 12 (60)/2010, pag. 27.